

MIJNSTAD

O N Z E P L A N E E T

HET NATUUR- EN MILIEUMAGAZINE VAN DE BRUSSELAARS

#140
MAANDBLAD
SEPTEMBER
2020

- 04 DE GOOD FOOD-RESTAURANTS
ZIJN OM VAN TE SMULLEN!
- 09 MOBILITEIT IN DE STAD:
DE FIETS KRIJGT VOORRANG!
- 10 DUURZAAM TERUG NAAR SCHOOL:
TIJD VOOR ACTIE!

SEPTEMBER:
TERUG NAAR DE NATUUR!

leefmilieu
brussel
.brussels

LEEFMILIEU.BRUSSELS

MIJN STAD ONZE PLANEET: HELEMAAL DIGITAAL!

Nu het coronavirus ons allemaal uitnodigt om opnieuw te bekijken wat echt belangrijk is, hebben we gekozen om uw tijdschrift deze maand niet op papier uit te brengen.

Maar dat betekent niet dat u iets zou moeten missen. Integendeel. U kunt ons magazine digitaal lezen, nog gebruiksvriendelijker en interactiever. Kortom, nog levendiger en actueler!

En bovendien aangenamer om te lezen, zowel op smartphone als op een computerscherm. Bekijken, scrollen, klikken, lezen, gemakkelijk teruggaan, stoppen, opnieuw beginnen lezen, en dat overal en altijd.

Mijn stad onze planeet: waar, wanneer en hoe u dat wilt!

Ontdek ons digitale magazine via:
maville-onzeplaneet.brussels

Leest u ons magazine liever op de klassieke manier? Dan kunt u nog steeds de pdf-versie downloaden op onze website:
bit.ly/MVOP-NL

SEPTEMBER: TERUG NAAR DE NATUUR!

De zomer loopt op zijn einde. Kinderen en volwassenen gaan opnieuw naar school of naar het werk. Maar dat betekent niet dat de mooie dagen achter ons liggen. Integendeel. Het is net nu het moment om te genieten van alle natuur die Brussel, de groenste hoofdstad van Europa, te bieden heeft! Trek naar de parken, groene ruimten, bossen, bospaden... om de vele wandelroutes te ontdekken, om te spelen met vrienden, te verkennen, je te herbronnen, te sporten of een romantische wandeling te maken.

De natuur ontdekken, daar krijg je honger van! Probeer eens een van de zeventig Good Food-restaurants in het Brussels Gewest. Je eet er gezond, lekker en milieuvriendelijk, in een gezellige sfeer waar klanten en goed eten koning zijn! En terug naar school kan ook op een ecologische en duurzame manier. Met de tips en trucs verderop in dit magazine lukt dat zeker en vast. Je kan ze zowel op school als thuis toepassen!

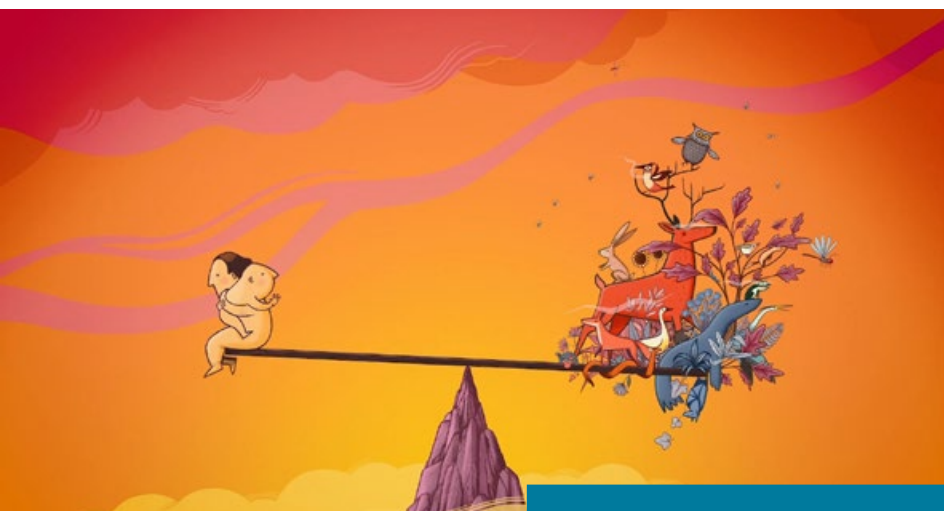
Je hebt misschien al gemerkt dat jouw tijdschrift sinds het begin van de gezondheidscrisis enkel digitaal wordt verspreid. Het spijt ons ten zeerste dat we de abonnees van ons papieren magazine hiervan niet op de hoogte hebben gebracht. We wilden het personeel van De Post sparen tijdens de lockdown. Wij bieden onze abonnees onze oprechte excuses aan. Maar weet dat onze lezers aan niets inboeten! We bieden je nu een digitale versie die nóg gebruiksvriendelijker, interactiever, boeiender en visueel aantrekkelijker is.

Wie het magazine liever in het klassieke PDF-formaat leest, kan deze nog steeds downloaden via onze website.

Veel leesplezier.

MIJN STAD ONZE PLANEET

Versijnt maandelijks, behalve in januari, juli en augustus. - Leefmilieu Brussel - Havenlaan 86 C / 3000, 1000 Brussel - Tel. 02 775 75 75 - info@leefmilieu.brussels - leefmilieu.brussels
V.U.: F. Fontaine & B. Dewulf. **HOOFDREDACTEUR:** Mathieu Molitor. **HERLEZINGCOMITÉ:** Sylvie Clara, Isabelle Degraeve. **REDACTIE:** Didier Dillen. **VERTALING:** Maarten Geerts. **PRODUCTIE:** 4sales.be.
De foto's tonen niet noodzakelijk de geciteerde personen. © LEEFMILIEU BRUSSEL. De teksten in deze publicatie hebben tot doel de wettelijke bepalingen toe te lichten. Om de ware juridische toedracht van deze teksten te kennen, verwijzen we u naar de teksten van het Belgisch Staatsblad.

SAMEN VOOR MEER BIODIVERSITEIT

In veertig jaar tijd verdween bijna 60% van de wilde dieren op onze planeet. Reden is de vernietiging van hun leefgebieden. Nochtans kan biodiversiteit ook een oplossing zijn voor de problemen waarmee wij worden geconfronteerd, zoals de klimaatverandering. Daarom lanceerden 39 organisaties met kennis van biodiversiteit, waaronder Leefmilieu Brussel, de beweging

#SamenVoorBiodiversiteit. Deze beweging heeft een toegankelijk platform gecreëerd waarop iedereen eenvoudige individuele of participatieve acties terugvindt die bijdragen aan de bescherming van ons natuurlijk erfgoed. Maar om de trend effectief te keren, moeten we met zijn allen nu actie ondernemen. Surf dus snel naar [samenvoorbiodiversiteit.be](https://www.samenvoorbiodiversiteit.be).

LEZ: DE PAUZE IS VOORBIJ, TIJD VOOR ALTERNATIEVE MOBILITEIT

Door COVID-19 werden de boetes voor niet-naleving van de toegangs criteria voor de Brusselse lage-emissiezone opgeschort. Maar sinds 1 juli 2020 zijn ze terug van kracht. Voertuigen met een dieselmotor met Euronorm 0, 1, 2 of 3 en voertuigen met een benzine- of LPG-motor met Euronorm 0 en 1 riskeren dus opnieuw een boete van € 350 als ze in de LEZ rijden. Wil je je anders door de stad verplaatsen? Maak van de gelegenheid gebruik om de mobiliteitsinitiatieven van het Gewest te ontdekken: openbaar vervoer, overstapparkings, nieuwe infrastructuur om actieve mobiliteit te bevorderen, 6 maanden lang een gratis abonnement op de deelfietsen van Villo!, 'park + bike'-oplossing, Brussel'Air-premie en nog veel meer! Ontdek het op de website van [LEZ.brussels](https://www.LEZ.brussels).

HET SCHEUTBOSPARK HEEFT EEN NIEUWE SPEELTUIN!

Goed nieuws voor avonturiers van 0 tot 12 jaar! In het Scheutbosspark in Molenbeek staat sinds juli een grote speeltuin met een zandbak, verschillende schommels en glijbanen, een hut, een touwenparcours en apenbruggen, enz.! Voor gezinnen en begeleiders zijn er ook picknickplaatsen, tafels en grote ligstoelen.

Speeltuinen in Brussel

WAT BRACHT 2019 VOOR BRUSSEL?

In 2019 vierden we dertig jaar actie voor het milieu! De ideale gelegenheid om ons **jaarverslag** in een rijkelijk geïllustreerd multimedia formaat te gieten dat voor iedereen toegankelijk is. Via getuigenissen, video's en kerncijfers informeert het verslag je over de hoogtepunten van het afgelopen jaar, waaronder een vermindering met 70% van het aantal vervuulende voertuigen in de hoofdstad, meer steun voor burgerinitiatieven en de succesvolle tweede editie van het Zero Afval Salon met dubbel zoveel deelnemers als in 2018!

LET'S PREPARE BRUSSELS. UW MENING TELT

Leefmilieu Brussel kent graag de mening van de Brusselse bevolking en wil de pols nemen na de coronacrisis. Met de resultaten van deze raadpleging willen we de Brusselaars helpen bij de voorbereiding van de stad van morgen. Na deze burgerraadpleging wordt een burgerpanel van 150 Brusselaars opgericht en wordt een dag georganiseerd om de conclusies van het volledige participatieve proces van 'Let's prepare Brussels' te presenteren!

Uw mening telt

DE GOOD FOOD-RESTAURANTS ZIJN OM VAN TE SMULLEN!

Op zoek naar een lokaal seizoensgerechtje in Brussel? Geen idee waar je uit eten kan? Een lekker tussendoortje in je eentje, met z'n tweeën of met vrienden? Probeer eens een Good Food-restaurant! Je zal het geweldig vinden!

Good Food kan ook thuis!

Good Food eten kan ook thuis! Simpel! Surf naar het **Good Food-portaal**: daar vind je winkels in jouw buurt die kwaliteitsproducten aanbieden, de Recepten4Seizoenen-tool waarmee je wat variatie in je dagelijks menu brengt, en een schat aan andere informatie (producenten, hulpmiddelen, enz.).

Met Good Food kan je elke dag gezond en lokaal eten, ook op restaurant! Zin in een snack, een gastronomisch diner, Italiaans, wereldkeuken, vegetarisch, café-bistro, brasserie... er zijn Good Food-restaurants voor elke smaak, elk budget en elk moment van de dag. Probeer dit najaar dus eens een restaurant met een Good Food-label, en meer als het bevalt! Je ontdekt er gezond, lekker en milieuvriendelijk eten, en dat allemaal in een gezellige sfeer waar klanten en goed eten koning zijn! Zin om uit eten te gaan? Denk aan het milieu en kies voor een Good Food-restaurant!

Good Food-restaurants, wasda?

/// Dat zijn restaurants die seizoensproducten op de kaart zetten, die vegetarische menu's aanbieden en die actie ondernemen tegen voedselverspilling. Deze restaurants kiezen resoluut voor een duurzame aanpak door verschillende criteria van de gewestelijke Good Food-strategie te implementeren. Het label heeft drie niveaus (één, twee of drie koksmutsen) en is drie jaar geldig. Het staat synoniem voor een ernstige en gecontroleerde aanpak: Leefmilieu Brussel staat in voor de coördinatie, en de controle gebeurt door een onafhankelijke instantie. Bovendien zijn er geen commerciële overwegingen in het spel bij de toekenning van het label.

Wat is de impact van Good Food in Brussel?

/// Voeding vertegenwoordigt een derde van de ecologische voetafdruk in het Brussels Gewest. Onze voeding heeft dus een enorme impact op het milieu, zowel op het vlak van productie en distributie als op het vlak van verspilling. De Good Food-strategie bestaat sinds 2016. Het is een proactief beleid gelanceerd en ondersteund door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het doel is voeding een centrale plaats te geven in de stedelijke dynamiek, door in te spelen op al haar aspecten: het economische, sociale en milieuaspect. Aangezien Brusselaars de helft van hun maaltijden buitenshuis eten, is het belangrijk om de horeca en de Brusselaars te sensibiliseren omtrent deze aanpak. Zo is Good Food eten op restaurant ook een actie voor het milieu!

Waar vind ik mijn volgende Good Food-restaurant?

/// Het Brussels Gewest telt momenteel zo'n zeventig gelabelde restaurants. En daar blijft het niet bij! Ze zijn bovendien gemakkelijk te vinden: via de digitale Good Food-gids of de papieren versie die je via info@goodfood.brussels kan bestellen, met vermelding van al je gegevens.

VERS VAN DE PERS

NIEUWS OVER DE NATUUR EN HET MILIEU IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

SEPTEMBER '20

SEPTEMBER VOL NATUUR EN KLEUR IN BRUSSEL

Behoeftte aan groen en ruimte, nood aan frisse lucht en de geur van planten, zin om terug te keren naar de basis... De bijzondere periode waarin we momenteel leven toont dat we de natuur absoluut nodig hebben om te leven, om ons beter te voelen in ons hoofd en ons lichaam. Het toont ook hoe belangrijk het is om de biodiversiteit in de stad te behouden. Daarom stellen we voor om, nu de zomer op zijn einde loopt, opnieuw naar de vele groene ruimten in onze hoofdstad te trekken. En om voorrang te geven aan activiteiten die de fauna en flora in Brussel onder de aandacht brengen. Gegidste bezoeken en wandelingen, activiteiten... aan ideeën geen gebrek. Op deze pagina's ontdek je er een aantal.

EEN NIEUWE BIJ GESPOT IN SCHAARBEEK!

Het resultaat van een bijzonder hete zomer? Begin juli werd een zwartpootwolbij (*Anthidium septemspinosum*), een bij van de Megachilidae-familie, waargenomen op het braakliggend terrein van de Josaphat-site in Schaarbeek. Het is de eerste keer dat deze soort in België wordt gespot. De zwartpootwolbij leeft hier naast 102 andere bijensoorten die op dit stukje braakliggend terrein werden geteld; het is dus een ideale plek om bestuivende insecten in Brussel te observeren. Het braakliggend terrein bevindt zich op de site van het voormalige rangeerstation van Schaarbeek. Het is een grotendeels open omgeving, ingebed in het stedelijk weefsel, omgeven door bomen en zonnige spoordijken.

Bron: Natagora.

EEN DAG ZONDER AUTO... NIET ZONDER KOETS!

Ken je de vereniging Paard en Bos? Ze is gevestigd in het Rood Klooster en promoot trekpaarden en hun herintroductie in het Brussels Gewest. Ter gelegenheid van de Autoloze Zondag, op 20/9, zal Paard en Bos met twee van haar trekpaarden, Ouragan en Iago, kleine koets-tochten organiseren.

En dat in het Mobiliteitsdorp van de gemeente Oudergem, dat dit jaar gelegen is aan de Lebonlaan. Kom en ontdek deze andere vorm van actieve mobiliteit!

chevaletforet.be (fr)

HET ZONIËNWOU ONTSNIPPEREN, EEN PRIORITEIT!

Het Zoniënwoud is een omvangrijk bos van zo'n vijfduizend hectare. Maar in feite is het bos opgesplitst door de Ring, de E411 en andere verbindingswegen. *"Hele stukken bos zijn momenteel geïsoleerd, waardoor dierenpopulaties niet meer veilig van het ene naar het andere stuk kunnen trekken. Het is dus belangrijk om de verschillende delen bos opnieuw met elkaar te verbinden"*, legt Stéphan Vanwijnsberghe, hoofd van de onderafdeling Bos & Natuur van Leefmilieu Brussel, uit. De drie gewesten voeren in onderling

overleg een ambitieus beleid om het Zoniënwoud opnieuw te verbinden. Het project kadert in een ruimere herverbinding met bijvoorbeeld het Hallerbos of het Bos van La Houssière. *"Er zijn al verschillende hangbruggen en ecoducten gebouwd, waaronder die over de R0 ter hoogte van Groenendaal. Andere worden voorbereid, evenals de installatie van ecotunnels voor kleine zoogdieren"*, vat Stéphan Vanwijnsberghe samen. *"We hebben vastgesteld dat de eerste twee ecoducten worden gebruikt door verschillende*

dieren en zelfs insecten! We proberen nu uit te zoeken voor welke soorten ze het meest gunstig zijn en voor welke dieren we andere oplossingen moeten vinden". Bezoek deze plekken tijdens de volgende Dag van het Zoniënwoud, op 18 oktober!

FAUNA & FLORA

DE REUZEN- PAARDENSTAART

De reuzenpaardenstaart (*Equisetum telmateia*) is een overlevende van de prehistorie. Deze plant is meer dan 270 miljoen jaar oud en heeft alle grote geologische en temperatuursveranderingen doorstaan, en dat nagenoeg zonder van uiterlijk te veranderen. De plant is zeldzaam in Brussel en is er dan ook beschermd. Haar aanwezigheid is een goede indicator voor de kwaliteit van de omgeving waarin ze groeit. Verrassend genoeg toont de reuzenpaardenstaart zich doorheen het jaar in twee totaal verschillende vormen. Je zou bijna denken dat het niet om een en dezelfde plant gaat! Ze is zeer nuttig in natuurtuinen, als insecticide of fungicide (als afkooksel of als gier). Velen waarderen de plant ook voor haar decoratieve kant.

TRENDY

BRUSSELE WILDE PLANTJES

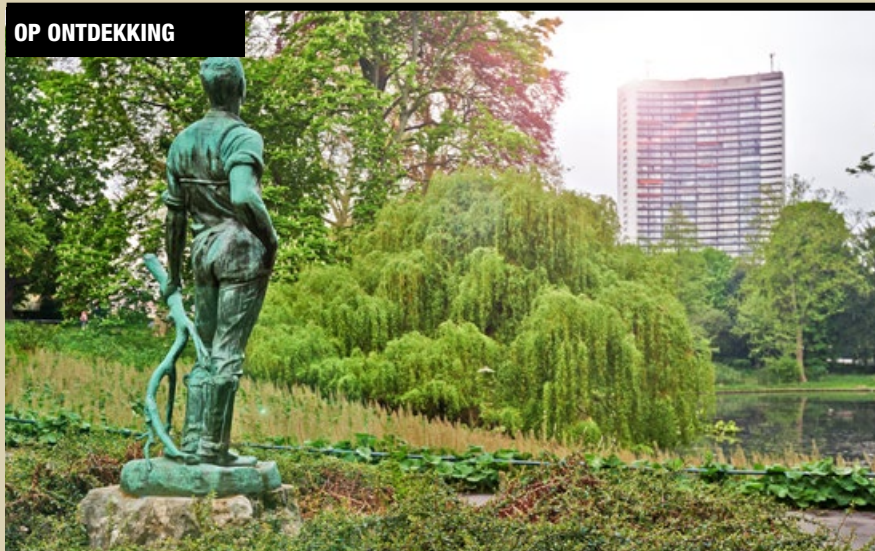
Klaverzuring, kliskruid, muurvaren... Wilde planten vliegen met de wind mee en nestelen zich in alle kieren en spleten, ook in de stad. Zwervend, wintervast, eetbaar, giftig, honing dragend... Ze zijn zo divers dat ze onze trottoirs omtoveren in kunstgalerijen en iedereen die de tijd neemt om ze te bewonderen met verstomming slaan. Kom ze ontdekken en leer ze herkennen. Onze gids neemt je mee van bloem tot bloem en leert je tijdens een anderhalf uur durende wandeling de Brusselse wilde plantjes kennen. Evere en Molenbeek, 16/9. Ukkel, 23/9. Sint-Agatha-Berchem, 30/9. Gratis. **Inschrijven verplicht.**

DAG VAN HET ZONIËNWOU

Kom op 18 oktober 2020 de vierde editie van de **Dag van het Zoniënwoud** vieren. Alleen of met het gezin, jong en minder jong, bosliefhebber of groentje, maak van de gelegenheid gebruik om dit natuurgebied te ontdekken en kennis te maken met de mensen die het woud beheren en beschermen. Er staan heel wat activiteiten op het programma: thematische rondleidingen om de fauna, de flora en het uitzonderlijke UNESCO-erfgoed te ontdekken, vrij te bezoeken bewegwijzerde routes in het arboretum van Tervuren, ontmoeting met de boswachters, kunst in het bos, 'bosbaden' en activiteiten voor kinderen. Alle activiteiten zijn gratis!

OP ONTDEKKING

3 BRUSSELSE — GROENE RUIMTEN — OM TE ONTDEKKEN

Het Josaphatpark: de groene long van Schaarbeek is een van de favoriete parken van de Brusselaars! Dit openluchtmuseum omvat weidse grasvelden, vijvers, majestueuze sierbomen en een kleine rustieke brug.

De begraafplaats van Ukkel-Dieweg: het kerkhof wordt sinds 1958 niet meer gebruikt en is nu een wandeldomein waar het lijkt alsof de tijd er is blijven stilstaan. De natuur heeft er haar plaats her-

overd en geeft deze plek een bijzondere sfeer, vooral wanneer de bladeren vallen.

De Tuinen van de Bloemist: dit park biedt een van de mooiste uitzichten op de stad. De tuinen staan vol opmerkelijke planten. Ze bestaan uit een opeenvolging van plantensculpturen en een bebost deel, wat het geheel een bijzonder gezicht geeft dat doorheen het jaar sterk verandert.

TRENDY

WAAR GAAN ZE NAARTOE?

Waar brengen de zwaluwen die bij ons hun nest hebben gebouwd de winter door? Wist je dat de kieviten, die in Oost-Siberië broeden, vanaf juli in de Vlaamse polders te zien zijn? Of dat een aantal zwartkoppen, in plaats van naar het zuiden te migreren, naar IJsland trekken? Wil je weten waar ze naartoe gaan, raadpleeg dan de migratiekaart van **BeBirds**. Je kan er de migratie van meer dan 280 soorten vogels volgen! De site bevat informatie van een groot netwerk van vrijwilligers dat sinds 1927 actief is. De database is een van de vijf grootste ter wereld.

ZAAIEN EN STEKKEN

De ervaren tuiniers van het Verbond Brusselse Volkstuinen leggen je haarfijn uit hoe je je planten kan vermeerderen. Afhankelijk van het soort plant kan je stekken of zaaïen. In oktober komt het kweken van witloof aan bod. Geen theoretische uiteenzetting, maar de kennis wordt direct in praktijk omgezet en in november leer je alles over composteren. Op 19/9 vanaf 10.00 uur. Locatie: GC WaBo vzw, Delleurlaan 39, 1170 Watermaal-Bosvoorde. Prijs: € 5. [Meer info.](#)

ACTUA

ONTDEK DE MOLENBEEK

Volg de rivier kronkelend door een beschermde vallei tijdens een wandeling van 4,5 km die je door Asse, Ganshoren en Jette brengt. Op 27/9 van 14.00 tot 16.00 uur. Laarbeeklaan 110, 1090 Jette. Prijs: 3 €. [Meer info.](#)

GREENBIZZ, TIVOLI EN BYRRH

Benieuwd naar de troeven van de duurzame stadswijk Tivoli? Volg de gids en verken deze wijk met passief- en nulenergiewoningen, crèches, een nieuw plein, autovrije straten, een polyvalente zaal, gedeelde tuinen en wasplaatsen, zuivering van afvalwater, energieopwekking, enz. Op 30/9 van 12.15 tot 13.45 uur. Locatie: hoofdingang H. Teirlinckgebouw, onder de aanduiding 'Vlaamse Overheid'. Prijs: € 7. [Meer info.](#)

HET KINDER- HOEKJE

DE QUIZ

Hoera, terug naar school!

Na de warme zomer nodigt de Brusselse natuur je uit voor tal van buitenactiviteiten. Weet jij welke?

DOE MEE AAN DEZE MINQUIZ EN KOM ERACHTER

A. Deze zomer werd op het braakliggend terrein van de Josaphat-site in Schaarbeek een *Anthidium septemspinosum* ontdekt. Dat is:

1. Een wilde bij.
2. Een reusachtige libel.
3. Een adder.

B. Vanuit het Rood Klooster biedt de vereniging Paard en Bos:

1. Boswandelingen voor mensen met een beperkte mobiliteit.
2. Ritjes in een koets met trekpaarden.
3. Pony's om de natuurreservaten te onderhouden.

C. Om dieren vrij te laten rondtrekken in het Zoniënwoud gaan de drie gewesten:

1. Bepaalde wegen afsluiten tussen 23.00 uur en 5.00 uur 's ochtends.

2. Met vrachtwagens dieren vervoeren.

3. Ecoducten aanleggen boven bepaalde wegen.

D. De begraafplaats van Ukkel-Dieweg is sinds 1958 niet meer in gebruik en is uitgegroeid tot:

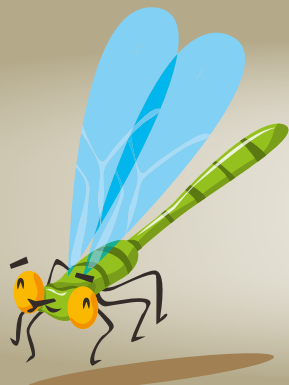
1. Een idyllische wandelplek.
2. Een natuurreservaat voor vogels die in holen leven.
3. Een paintballterrein in de stad.

E. Via de digitale kaart van BeBirds:

1. Ontdek je alle nestplaatsen in Brussel.
2. Kan je de juiste organisatie verwittigen als je een gewonde vogel hebt gevonden.
3. Kan je de trek van meer dan 280 vogelsoorten volgen.

SPEL: De Brusselse 'juffers'

Brusselse natuurliefhebbers hebben twee nieuwe libelsoorten ontdekt die sterk op elkaar gelijken. Zie jij de vijf verschillen?

ACTIVITEITEN AGENDA

WANDELING IN HET ARBORETUM VAN GROENENDAAL

Ver reizen is momenteel niet zo eenvoudig, maar even rondwalen tussen de bomen van het arboretum en je waant je zo op een ander continent.

Op 13/9 van 14.00 tot 17.00 uur. Locatie: Bosmuseum Jan van Ruusbroec, Duboislaan 2, 1560 Hoeilaart. Gratis. [Meer info.](#)

FIETSTOCHT 'BRUSSEL: GROEN EN DUURZAAM'

Brussel is volop bezig om te veranderen in een duurzame stad vol groene en innoverende initiatieven die er allemaal op gericht zijn om de levenskwaliteit van de inwoners te verbeteren. Spring op je fiets en ontdek samen met een gids van Pro Velo de nieuwe lichting duurzame projecten! Op 19/9 van 10.30 tot 13.30 uur. Locatie: Thurn & Taxis, voor het gebouw van Leefmilieu Brussel, Havenlaan 86C, 1000 Brussel. Gratis. [Meer info.](#)

FIETSTOCHT 'MYSTERY TOUR: ECOLOGISCHE VOETAFDruk'

Laat je verrassen! Een Brussel-kenner gidst je op de fiets door Brussel en laat je kennismaken met verborgen hoekjes en adresjes, dit keer rond het thema 'ecologische voetafdruk'. Op 4/10 van 14.00 tot 17.30 uur. Locatie: Pro Velo, Londenstraat 15, 1050 Elsene. Prijs: €15. [Meer info.](#)

MOBILITEIT IN DE STAD: DE FIETS KRIJGT VOORRANG!

Met de fiets kan je in de stad heel wat tijd besparen. Je mag bepaalde straten met beperkt eenrichtingsverkeer in, er zijn speciale fietsstraten en sommige lichten mag je zelfs 'negeren'. Een woordje uitleg.

BRUSSEL ZONDER AUTO'S, ZALIG!

Op 20/9 is het in het hele Brusselse Gewest **Autoloze Zondag**. Ook dit jaar kan je op deze dag tal van actieve mobiliteitsalternatieven uitproberen!

B22

B23

Straten met beperkt eenrichtingsverkeer

Als fietser mag je een straat in de tegen-gestelde richting inrijden als een bord dat toelaat. Deze mogelijkheid biedt heel wat veiligheidsvoordelen en laat je bovendien toe om drukke wegen, omwegen of stukken bergop te vermijden. Maar pas op: geen van de twee verkeersrichtingen heeft voorrang op de andere. Wees dus steeds voorzichtig en hoffelijk, zeker in smalle straatjes.

Verkeerslichten die fietsers voorrang geven

Als een B22- of B23-bord het aangeeft, mag je een rood of oranje licht negeren. Bij een B22-bord mag je rechtsaf slaan, terwijl bij een B23-bord rechtdoor mag. Wees wel voorzichtig: als je door het licht rijdt, heb je geen voorrang en moet je voorrang verlenen aan de andere weggebruikers.

Doodlopende straten die doorlopen

Een bord voor een doodlopende straat met daarop een voetganger of fietser geeft aan dat de weg – die voor gemotoriseerde voertuigen doodloopt – uitkomt op een pad of weg die door voetgangers en fietsers mag worden gebruikt.

De fietsstraat

De fietsstraat is een stadsweg die wordt aangegeven door een specifiek bord. Het wordt soms ook aangegeven op de grond. In een fietsstraat mag je met je fiets de volledige breedte van de weg gebruiken

(of de aangegeven strook als het om een tweerichtingsstraat gaat). Motorvoertuigen mogen je niet inhalen en hun snelheid is beperkt tot 30 km/uur.

Het zebrapad

Er staat nergens in het verkeersreglement dat je met de fiets geen zebrapad mag gebruiken. Maar pas op, als fietser word je niet beschouwd als een voetganger en heb je dus geen voorrang op naderende auto's. Als je daarentegen van je fiets stapt en je fiets aan de hand voortduwt terwijl je oversteekt, word je weer voetganger en heb je dus wel voorrang op auto's.

Het fietspad

Wanneer er een fietspad is voorzien (aangegeven met een bord of met onderbroken lijnen op de grond), ben je in principe verplicht om het te gebruiken. Grondmarkeringen zoals fietslogo's of visgraten zijn niet bindend. Ze geven enkel aan waar de fietser mag rijden en herinneren motorvoertuigen eraan dat ze niet alleen zijn op de weg.

Tussen de tramsporen

Volgens de wegcode moet je aan de rechterkant van de weg fietsen. Als de weg niet veilig genoeg is, kan de wegbeheerder besluiten om markeringen (fietslogo's) op de grond te plaatsen die je uitnodigen om tussen de tramsporen te fietsen. Dit is geen verplichting. En als er een tram aankomt, moet je de baan vrijmaken voor de tram.

DUURZAAM TERUG NAAR SCHOOL: TIJD VOOR ACTIE!

Duurzame ontwikkeling beperkt zich niet tot thuis, het werk of onderweg. Het kan ook op school worden toegepast! Dit concept is van levensbelang voor de toekomst van de komende generaties. We moeten met leerlingen praten over thema's zoals gezonde voeding, voedselverspilling, biodiversiteit, klimaat, gezondheid en mobiliteit. En we kunnen de Zero Afval-uitdaging aangaan!

7 acties om te leren duurzamer te eten

- /// 1. Kies voor zelfgemaakte gerechten en maak samen met je kinderen water met een smaakje, choco, quiches met restjes van maaltijden, enz.
- /// 2. Moedig je kinderen aan om hun eigen tussendoortjes te bereiden met lekkere, originele en gezonde lokale seizoensingrediënten.
- /// 3. Check samen met hen hoeveel ze willen eten, om voedselverspilling te voorkomen.
- /// 4. Vervang snoep en andere industriële zoetigheid door gedroogd fruit dat je in bulk kan aankopen.
- /// 5. Vul waterflessen (bij voorkeur van roest-vrij staal) met kraantjeswater.
- /// 6. Doe boterhammen en tussendoortjes in herbruikbare verpakkingen zoals brooddozen of stoffen doeken.
- /// 7. Organiseer (samen met andere ouders en leerkrachten) fruitproeverijen (verschillende appelsoorten bijvoorbeeld) om de smaakpapillen van jouw kleintjes te prikkelen.

5 slimme ideeën om minder papier te gebruiken

- /// Maak dubbelzijdige kopieën.
- /// Plaats in elke klas een bak voor alle papier dat maar aan één kant is gebruikt. De blanco zijde kan nog als kladblad worden gebruikt.
- /// Geef de leerlingen kleine uitwisbare whiteboards om vragen te beantwoorden.
- /// Communiceer met de ouders via e-mail.
- /// Communiceer intern via de uithangborden (valven).

Creëer een compostplek

Een compostplek op school is ideaal om de etensresten van leerlingen een tweede leven te geven. Om de daad bij het woord te voegen, vind je op de website van [Leefmilieu Brussel](#) alles over compostering.

Een label voor milieubewuste scholen

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kunnen kleuter-, basis- en middelbare scholen die aan milieueducatie willen doen zich kandidaat stellen voor het Eco-Schools-label. Dit internationale label, dat door de FEE (Foundation for Environmental Education) via **MOS** wordt toegekend, gaat naar scholen die ervoor kiezen om hun milieubeheer gedurende minstens twee jaar te verbeteren. De school krijgt ondersteuning en de leerlingen worden actief betrokken bij de procedure.

Leve de delende school!

Aarzel niet om, samen met alle ouders, klein schoolmateriaal (scharen, latten, lijmstiften, viltstiften, passers...) binnen de klas uit te wisselen. Je kan ook een givebox opzetten – een ruimte waar ouders vrij spullen in kunnen achterlaten en/of uit meenemen – of een jaarlijkse rommelmarkt om kleding, boeken, spelletjes, kinderverzorgingsproducten of sportartikelen te ruilen.

BELEXPO: de stad anders beleven

Klimaatverandering, vervuiling, files, gebrek aan groene ruimten, verspilling... Hoe kunnen we morgen nog goed samenleven in de stad? De **BELEXPO**-tentoonstelling beslaat zo'n 750 m² en nodigt alle Brusselse schoolkinderen uit om op een speelse en positieve manier na te denken over deze vraag. De leerlingen krijgen de mogelijkheid om rond verschillende thema's te experimenteren en op een speelse manier bij te leren: de stad anders zien, leven in de stad, zich verplaatsen, ontspannen in het groen, wonen, eten, werken, anders consumeren, een andere stad bedenken...

Mobiliteit en gezondheid: lang leve actieve mobiliteit op school!

In Brussel treft de luchtvervuiling vooral kinderen. De impact op hun gezondheid kan tijdelijk zijn (ademhalingsmoeilijkheden), maar het kan ook leiden tot permanente ademhalingsstoornissen of chronische ziekten. Veel van deze vervuiling wordt veroorzaakt door uitlaatgassen van auto's. En daar kunnen we zelf iets aan doen. We kunnen het verkeer rond onze scholen beperken, bijvoorbeeld door onze kinderen niet langer met de auto weg te brengen en op te halen. Wist je bijvoorbeeld dat kinderen vooral in de auto het meest worden blootgesteld aan vervuilende stoffen? Om de luchtkwaliteit te verbeteren, is het dus beter om te voet, met de fiets of het openbaar vervoer naar school te gaan. Of als dat allemaal niet mogelijk is, door te carpoolen met de burens. Sommige scholen hebben al het voortouw genomen door de straat van de school autovrij te maken op momenten dat de school begint en eindigt. Scholen die dit ook willen invoeren, hoeven zich alleen maar in te schrijven voor het Schoolvervoerplan van **Brussel Mobiliteit**.

Laat je motor niet draaien

Leefmilieu Brussel biedt scholen affiches en folders om ouders aan te moedigen hun motor uit te schakelen wanneer ze voor of in de buurt van de school hun kinderen afzetten of ophalen. Je kan dit materiaal gratis aanvragen via dit [online formulier](#).

WIST JE DAT?

- /// Herbruikbare flessen en bekertjes verminderen het afval van drankverpakkingen op school met 60%.
- /// In Brussel zijn sommige scholen erin geslaagd om voedselverspilling met 85% terug te dringen en papierverbruik met bijna de helft.

HET PROJECT-HOEKJE

Hier vindt je een project van burgers, verenigingen of groeperingen rond het thema milieu, duurzame voeding, consumptie, energie, natuur, intergenerationale uitwisseling, ...

Een boomgaard in leivorm in de Timmermanstuin

In Sint-Lambrechts-Woluwe bloeit in een eiland van groen de Timmermanstuin. Het begon in 2016 met de aanleg van een moestuin, met wat groentebakken die door vrijwillige tuiniers werden beheerd.

Al snel kwamen er andere projecten bij: een compostplaats, insectenhoeven en een muurschildering gemaakt door de kinderen van een lokale school samen met een lokale kunstenaar. Op dezelfde plek was er vroeger ooit een boomgaard en dat inspireerde de vrijwilligers om de Timmermans-boomgaard te creëren. Er werd gekozen om fruit in leivorm te telen, om plaats vrij te houden voor collectieve activiteiten. In het najaar van 2017 werden de muren beschilderd met witte kalk om de groei en vruchtvorming van de fruitbomen te bevorderen en werden een vijftiental nieuwe en oude fruitrassen geplant.

Met deze boomgaard willen de mensen achter het Timmermans-project de lokale fauna en flora opwaarderen, alsook de sfeer in de wijk verbeteren en lokale en actieve leermogelijkheden rond biodiversiteit en voedselproductie ontwikkelen. Een mooi initiatief!

Le verger Timmermans (FR)

GRATIN VAN SNIJBIET

Een heerlijk recept dat zelfs de kinderen zal bekoren!

Ingrediënten voor 4 personen

- /// 2 uien
- /// 4 teentjes knoflook
- /// 1 snijbiet
- /// 4 vastkokende aardappelen
- /// 4 wortels
- /// 1 Hokkaidopompoen
- /// Olijfolie
- /// Zout
- /// Peper

Bereiding

Was alle groenten. Hak de knoflook fijn. Snij de uien, de Hokkaidopompoen, de wortels en de aardappelen met een fijnsnijder of keukenrobot. Of snij ze met een mes in fijne schijfjes. Hak de snijbiet fijn. Verwarm de oven voor op 180°C. Leg de verschillende groenten in laagjes in een ovenschaal. Voeg tussen de laagjes telkens olijfolie, zout, peper en wat knoflook toe. Zet een uur in de oven en controleer of de groenten mooi zacht zijn door er met een mes in te prikken.

Recept: Chantal Pioge.

Meer inspiratie op [Recepten4seizoenen.brussels](https://www.recepten4seizoenen.brussels)

Ken je daslook, bosorchis, dotterbloem, de beuk of winterik? Deze planten zijn misschien niet allemaal even bekend bij het grote publiek, maar ze hebben alvast één ding gemeen: ze zijn typerend voor de lokale flora en hebben een beschermd statuut in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ontdek ze via onze reeks van 12 geïllustreerde infoches over beschermde planten. Via deze fiches kom je meer te weten over deze planten, hoe ze zich voortplanten, hun geschiedenis en hoe

je ze kan herkennen. Pas op, je mag deze prachtige planten in ons Gewest alleen bekijken en eraan ruiken! Ze genieten bijzondere bescherming. Ter herinnering: er is een algemeen verbod om in de gewestelijke groene ruimten planten te plukken of te beschadigen. Ontdek de **12 symbolische planten** van het Gewest.